

Valsts vides dienests

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67084200, e-pasts pasts@vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Rīgā

27.02.2026

Nr.11.15/AP/2024/2026

Atzinums

Par Smiltenes novada teritorijas plānojuma Vides pārskatu

Plānošanas dokumenta izstrādātāja:

Smiltenes novada pašvaldība, reģistrācijas Nr.90009067337, adrese: Dārza iela 3, Smiltene, Smiltenes novads, LV – 4729, e – pasts: pasts@smiltenesnovads.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Vides pārskata sagatavotāja:

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, reģistrācijas Nr. 40003374818, juridiskā adrese: Vīlandes iela 3-6, LV–1010, e-pasts: elle@environment.lv (turpmāk – Sagatavotāja).

Plānošanas dokuments:

Smiltenes novada teritorijas plānojums (turpmāk – Smiltenes TP).

Izvērtētā dokumentācija:

Izstrādātāja 2025.gada 30.oktobrī Valsts vides dienestā (turpmāk – Dienests)¹ ir iesniegusi Smiltenes TP stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats)². Smiltenes TP Stratēģiskais novērtējums veikts, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2023.gada 17.augusta lēmumu Nr. 4-02/61/2023 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”³. Stratēģisko novērtējumu veica un Vides pārskatu izstrādāja SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”.

Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Dienests sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos

¹ Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar Ministru kabineta 2024.gada 17.decembra rīkojumu Nr. 1191 “Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju” ar 01.02.2025. reorganizēts par Enerģētikas un vides aģentūru. Saskaņā ar Ministru kabineta 2025. gada 26. augusta rīkojuma Nr. 533 “Par Enerģētikas un vides aģentūras pievienošanu Valsts vides dienestam” 2. punktu, no 2025.gada 1.oktobra Valsts vides dienests pārņem likvidējamās Enerģētikas un vides aģentūras funkcijas.

² Reģistrācijas Nr. 10632/AP/2025

³ Lēmums pieejams tīmekļa vietnē: <https://www.eva.gov.lv/lv/lemumi>.

izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Dienests atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

Dienesta atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas jāņem vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Stratēģiskais novērtējums ir veikts, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja¹ 2023.gada 17.augusta lēmumu Nr. 4-02/61/2023 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu"⁴. Tajā tika secināts, ka Smiltenes TP atbilst Novērtējuma likuma 4.panta trešās daļas 1. punktā noteiktiem plānošanas dokumentiem, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams saistībā ar ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas (*Natura 2000*) teritorijām, tāpat tajos ietverti priekšnoteikumi Novērtējuma likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, cik lielā mērā tie varētu ietekmēt plānošanas dokumentus citos plānošanas līmeņos, tajos iekļaujamās nosacījumus u.c. aspektus. Ietekmju iespējamais ilgums, kompleksums, summārā un kumulatīvā daba norāda uz to, ka risināmie jautājumi un vides problēmas ir sarežģītas, saistītas ar vides kvalitātes normatīvu pārsniegumiem un cilvēku veselību, tādēļ piemērotākais risinājums dažādu plānošanas alternatīvu un ietekmes mazināšanas pasākumu izvērtēšanai un salīdzināšanai ir Stratēģiskais novērtējums.

1. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

1.1. Vides pārskatā norādīti Smiltenes TP izstrādes (plānošanas) stadijā un Stratēģiskā novērtējuma procesā pielietotie galvenie risinājumi negatīvas ietekmes mazināšanai vai novēršanai. Tika vērtēti gan teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, gan plānojuma grafiskā daļa un pielikumi, kā arī ņemti vērā citi teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros sagatavotie dokumenti (t.sk. Paskaidrojuma raksts). SIVN ietvaros tika analizēta plānošanas dokumenta ietekme uz vides aspektiem, kas noteikti atbilstoši normatīvo aktu prasībām un tvēruma noteikšanas rezultātiem. Teritorijas plānojumā iekļauto risinājumu (gan TIAN, gan grafiskās daļas) ietekme uz vides aspektiem tika izvērtēta, pamatojoties uz identificētajiem ietekmes novērtējuma kritērijiem, kas apkopoti Vides pārskata 8.nodaļā. Vērtējumā tika analizēts teritorijas plānojuma risinājumu iespējamo ietekmju būtiskums, veids un ilgums:

1.1.1. Dzeramais ūdens

- Ietekme uz dzeramo ūdeni ir vērtēta, ņemot vērā iespējamo ietekmi uz dzeramā ūdens kvalitāti un pieejamību, t.sk., kontekstā ar centralizētās ūdensapgādes sistēmas pieejamību un tīkla paplašināšanu pilsētās un apdzīvotās vietās.
- Pozitīvi novērtēti TIAN punkti, kas paredz ēkas (kas atrodas TIN12 teritorijā) pievienot centralizētai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai, kā arī noteiktā prasība lokālas ūdens ieguves vietas izvietot 10 metru attālumā no potenciālajiem piesārņojuma avotiem.
- Risinājumi ar negatīvu ietekmi nav konstatēti.

1.1.2. Gaisa kvalitāte

- Ietekme uz gaisa kvalitāti vērtēta, ņemot vērā risinājumus, kas vērsti uz esošā gaisa piesārņojuma samazināšanu, emisiju apjoma nepalielināšanu nākotnē, vienlaikus neierobežojot ekonomisko izaugsmi.

⁴ Pieejams: <https://www.eva.gov.lv/lv/lemumi>.

- Pozitīvi novērtēti TIAN punkti, kas atbalsta un veicina atjaunīgās enerģijas izmantošanu, mikromobilitāti un elektrotransportu, kā arī prasības, kas samazina putekļu un smaku piesārņojumu.
- Pozitīvi tiek vērtēta apstādījumu veidošana un cietā seguma ielu izbūve blīvi apdzīvotās teritorijās, smaku un citu piesārņojuma avotu ietekmes mazināšanai ir paredzēti minimālie attālumi līdz dzīvojamajām zonām.
- Risinājumi ar negatīvu ietekmi nav konstatēti.

1.1.3. Troksnis

- Ietekme uz troksni vērtēta, ņemot vērā sagaidāmās trokšņa līmeņa izmaiņas. Izvērtējamā plānošanas dokumenta kontekstā nozīmīgākais aspekts ir autotransporta kustības radītais troksnis un rūpniecisko objektu radītais troksnis, t.sk. derīgo izrakteņu ieguve.
- Pozitīvi novērtēti TIAN punkti, kas paredz trokšņa līmeņa samazināšanu, ievērojot pasākumus, kas veicina aizsardzību pret troksni, piemēram, apstādījumu nodrošināšana, prettrokšņa sienu un žogu būvniecība. Pozitīvi vērtēta arī dažādu ilgtspējīgas mobilitātes veidu izmantošana, piemēram, velo un gājēju infrastruktūras uzlabošana, kas var samazināt privātā transporta lietošanu un tā radīto troksni. Smiltenes pilsētas apvedceļa būvniecība novērtēta neviennozīmīgi.
- Risinājumi ar negatīvu ietekmi nav konstatēti.

1.1.4. Dabas daudzveidība

- Ietekme uz dabas daudzveidību tiek vērtēta, ņemot vērā ĪADT un Natura 2000 teritorijas, kā arī TIAN nosacījumu ietekmi uz aizsargājamo sugu dzīvotņu un aizsargājamo biotopu skaitu vai platību un labvēlīga aizsardzības statusa mērķu sasniegšanu, nosacījumu ietekmi uz efektīvu ekosistēmu sniegto pakalpojumu izmantošanu, kā arī ietekmi uz zaļo teritoriju platībām un to kvalitāti.
- Pozitīvi novērtēti TIAN punkti, kas veicina kultūras mantojuma, t.sk., aleju un parku, saglabāšanu. TIAN ierobežojumi attiecībā uz saules parku un vēja elektrostaciju būvniecību palīdz novērst to potenciālo negatīvo ietekmi uz aizsargājamajiem biotopiem un sugu atradnēm, taču tiek vērsta uzmanība, ka nepieciešams nodrošināt līdzvērtīgu aizsardzību arī ārpus ĪADT. Novērtēta arī iespēja samazināt fragmentācijas ietekmi uz mežu teritorijām un saglabāt dabas vērtības lauksaimniecības teritorijās un dabiskajos zālajos.
- Nozīmīga pozitīva ietekme tiek vērtēta dabas ekspertu piesaiste attīstības un apbūves projektos konkrētās teritorijās, lai izstrādātu gan dabas aizsardzībai, gan ekonomiskajai attīstībai piemērotākos risinājumus.
- Aktualizētajā TP pēc sabiedriskās apspriešanas svītroti vairāki risinājumi, kuri sākotnēji tika novērtēti pozitīvi, t.sk., nosacījums, kas paredzēja, ka, izstrādājot detālplānojumu vai lokālplānojumu (īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai objektā), zemes vienībā jāveic dabas vērtību inventarizācija, kā arī nosacījums, kas paredz iespēju pašvaldībai noteikt papildu prasības dabas izpētei un dabas eksperta piesaistei, izstrādājot detālplānojumus.
- Lai palielinātu pozitīvo ietekmi, eksperti rekomendēja veikt vairākas korekcijas TIAN punktos, piemēram, papildināt noteikumus par derīgo izrakteņu ieguvu, iestrādāt prasību konkrētās teritorijās, noteikt ierobežojumus decentralizētās kanalizācijas izvietojumam Rauzas, Šepkas, Ludzes un Lipsas upju tuvumā. Rekomendācija attiecībā uz decentralizēto kanalizācijas sistēmu izbūvi tika ņemtas vērā un iestrādāta TP.
- Negatīvi novērtēti divi risinājumi, kur viens risinājums paredz dzīvojamās apbūves zonējuma noteikšanu ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko pieminekļu "Vidagas atsegumi" un "Vizlas lejtece" teritorijā, kā arī ražošanas funkcionālā zonējuma noteikšanu pieminekļa "Apes dolomīta atsegumi" teritorijā. Pēc sabiedriskās apspriešanas ir veiktas daļējas korekcijas TP, daļēji grozot funkcionālo zonējumu "Apes dolomīta atsegumi" teritorijā, nomainot to uz DA. Tādējādi attiecīgais risinājums pārvērtēts ar +/- . Otrais risinājums, kas novērtēts negatīvi, attiecas uz apbūves teritoriju noteikšana aizsargājamo biotopu un sugu

dzīvotņu teritorijā. Rekomendācijas par procedūru, kas mazinātu attiecīgos riskus, netika iestrādāta TP.

- Alternatīvu izvērtējumā priekšroka tiek dota izvēlētajam risinājumam, kas attiecas uz TIAN nosacījumiem vēja parku būvniecībai, kas pamatojams saistībā ar to, ka rekomendējamo vēja parku attīstības teritoriju izvēlē ņem vērā plašākas dabas vērtību grupas.

1.1.5. Augsne un derīgie izrakteņi

- Ietekme uz augsnes aizsardzību un derīgajiem izrakteņiem tiek vērtēta, ņemot vērā augsnes aizsardzību, koncentrējoties uz potenciālā piesārņojuma novēršanu, piesārņoto vietu izpēti un sanācību, kā arī ilgtspējīgu derīgo izrakteņu ieguvei un teritorijas rekultivāciju. Papildu tiek vērtēts, vai plānošana veicina degradēto teritoriju revitalizāciju, nodrošinot efektīvu teritorijas izmantošanu.
- Pozitīvi novērtēti TIAN punkti, kas paredz augsnes piesārņojuma izpēti prasības pirms būvniecības un ierobežojumus derīgo izrakteņu ieguvei tuvu pilsētām un ciemiem. Papildu prasības dolomīta ieguvei un ierobežojumi attiecībā uz troksni, vibrācijām un spridzināšanu palīdz saglabāt vides kvalitāti un mazināt riskus. Tāpat tiek atzīts arī dabiskā reljefa un hidroģeoloģisko apstākļu saglabāšanas nozīmīgums, lai mazinātu applūšanas, erozijas un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās riskus.
- Risinājumi ar negatīvu ietekmi nav konstatēti.

1.1.6. Ūdens

- Smiltenes novadā neatrodas pavasara plūdu apdraudētas teritorijas un nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijas, taču kā lokāla plūdu riska teritorija ar 10% applūšanas varbūtību norādītas zemes platības Rauzas upes krastos Palsmanes pagasta teritorijā, kā arī Gaujienas pagastā gar Gauju ir iezīmētas plašas applūstošas teritorijas. Smiltenes novads ir lietus izraisītiem plūdiem pakļauta teritorija, kas attiecas uz līdzenās lauku teritorijās lietus izraisītiem plūdiem, kas galvenokārt novērojami vasaras otrajā pusē un rudenī.
- Ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņiem tiek vērtēta, ņemot vērā ūdeņu kvalitāti, ko var radīt gan lokāla, gan izkliedēta rakstura piesārņojums – pilsētu un rūpniecības notekūdeņi, lauksaimniecība, derīgo izrakteņu ieguve un teritorijas, kurās nav nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija. Vērtēta neattīrītu notekūdeņu nokļūšana virszemes ūdeņos, kas saistīts ar relatīvi augstu decentralizētās kanalizācijas sistēmas īpatsvaru Smiltenes novadā.
- Pozitīvi vērtēti TIAN punkti, kas veicina lietus notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, īpaši blīvi apbūvētās teritorijās, lai novērstu gruntsūdeņu piesārņojumu.
- Pozitīvi vērtētas prasības saistībā ar centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas paplašināšanu, tādējādi sekmējot vides aizsardzības prasību izpildi un ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu. Tāpat novērtētas prasības virszemes ūdens objektu izmantošanai apbūvē un aizliegums atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus uz Smiltēnē esošajām ūdenstecēm.
- Risinājumi ar negatīvu ietekmi nav konstatēti.
- Alternatīvu izvērtējumā priekšroka tiek dota Smiltenes pilsētas robežu paplašināšanai, tādējādi radot iespēju paplašināt centralizētās ūdensapgādes tīklu, nodrošinot iedzīvotājiem piekļuvi kvalitatīviem komunālajiem pakalpojumiem un veicinot ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes uzlabošanu.

1.1.7. Ainavu daudzveidība

- Ietekme uz ainavu daudzveidību tiek vērtēta kontekstā ar ainavu ekoloģisko un kultūrvēsturisko vērtību, ņemot vērā dabas teritoriju, biotopu un sugu aizsardzību, ainavas vizuālo kvalitāti, noteiktās skatu līnijas un to saglabāšanu, kā arī kultūrvēsturiskos pieminekļus.
- Pozitīvi novērtēta ainaviski vērtīgu teritoriju un ainavisku ceļu posmu noteikšana, kas veicina Smiltenes novada ainavas aizsardzību un attīstību. Paredzētie nosacījumi veicinās

ainavas vizuālās identitātes saglabāšanu. Perspektīvās vēja elektrostaciju un vēja parku attīstības teritorijas un ainavu apvidu 15 km buferzona vērtēta pozitīvi, sniedzot pašvaldībai iespēju veicināt attīstītājus izvēlēties piemērotākās teritorijas vēja elektrostaciju izvietošanai. Nosacījumu iekļaušana plānojumā un buferzonu definēšana ap ainaviski vērtīgām teritorijām sniedz iespējas aizsargāt ainavu daudzveidību.

- Eksperti rekomendēja veikt korekcijas TIAN punktos, kas skar prasības attiecībā uz ietekmes uz ainavu mazināšanu derīgo izrakteņu ieguves, ieguves vietu ekspluatācijas un rekultivācijas nosacījumos, kas tika iestrādātas aktuālajā TIAN redakcijā.
- Risinājumi ar negatīvu ietekmi nav konstatēti.
- Alternatīvu izvērtējumā priekšroka tiek dota izvēlētajam risinājumam, kas attiecas uz TIAN nosacījumiem vēja parku būvniecībai, jo rekomendējamo vēja parku attīstības teritoriju izvēlē ņem vērā 15 km zonu ap AAA “Ziemeļgauja”, kā arī plašākas dabas un ainavisko vērtību grupas.

- 1.2. Tāpat Vides pārskatā vērtētas iespējamās ietekmes kultūras, arhitektūras un arheoloģiskajam mantojumam, ilgtspējīgai mobilitātei u.c.
- 1.3. Dienesta ieskatā visi pasākumi kopumā, lai mazinātu ietekmi uz vidi ir iekļauti, tostarp Stratēģiskā novērtējuma lēmumā par piemērošanu⁵ ietvertos piesardzības apsvērumus. Bet, Dienests, lūdz veikt precizējumus teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā, kur ir plānota funkcionālā zona Savrupmāju apbūves teritorija (DzS) līdzās slēgtajai Smiltenes atkritumu izgāztuvei (zemesgabalā ar kadastra apzīmējumu 9415 006 0501). Dienests norāda, ka tas ir pretrunā Aizsargjoslu likuma 55.pantā noteiktajam. Lai izpildītu Aizsargjoslu likuma un Dienesta nosacījumu 9. punkta prasības, lūdzam augstākminētajā sanitārajā aizsargjoslā neplānot dzīvojamo apbūvi un citu izmantošanu, kas būtu pretrunā Aizsargjoslu likumam.
- 1.4. Tāpat, Dienests secina, ka, Smiltenes TP ieviešanas stadijā, atsevišķos gadījumos, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, būs jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma pasākumus, piemēram, derīgo izrakteņu ieguvei⁶, vēja elektrostaciju būvniecībai⁷. Savukārt paredzētajai darbībai, kas saistīta ar ceļa būvniecību, tostarp īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, ir veicams sākotnējais izvērtējums⁸. Tāpat atbilstoši Novērtējuma likuma 2.pielikuma kritērijiem sākotnējais izvērtējums ir jāveic derīgo izrakteņu ieguvei⁹ un vēja elektrostaciju būvniecībai¹⁰. Darbības, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi nosaka 2015.gada 27.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.30 “Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai”. Tehniskajos noteikumos Dienests nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādē un

⁵ Pieejams: <https://www.eva.gov.lv/lv/lemumi>.

⁶ Atbilstoši Novērtējuma likuma 1.pielikuma 25.punkta nosacījumiem: “Derīgo izrakteņu ieguve 25 hektāru vai lielākā platībā vai kūdras ieguve 150 hektāru vai lielākā platībā”.

⁷ Atbilstoši Novērtējuma likuma 1. pielikuma 26.1.punkta kritērijiem: “Vēja elektrostaciju būvniecība, ja to kopējā jauda ir 50 megavatu un vairāk, izņemot tādu vēja elektrostaciju būvniecību, kurai piemērojams sākotnējais izvērtējums saskaņā ar Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likumu”.

⁸ Attiecīgi Novērtējuma likuma 2.pielikuma 10.punkta 5.apakšpunkta nosacījumiem: “Jauna ceļa būvniecība: a) ja tā garums ir 1 kilometrs un vairāk un b) ja tas paredzēts īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vai paredzēts 100 metru attālumā no tās”.

⁹ Atbilstoši Novērtējuma likuma 2.pielikuma 2.punkta 1.apakšpunktam: “derīgo izrakteņu ieguve 5 hektāru vai lielākā platībā vai kūdras ieguve 25 hektāru vai lielākā platībā”.

¹⁰ Atbilstoši Novērtējuma likuma 2. pielikuma 8. punkta kritērijiem: “Vēja elektrostaciju būvniecība, ja: a) to skaits ir 5 elektrostācijas un vairāk, b) to jauda ir 5 megavati un vairāk, c) tā paredzēta tuvāk nekā 500 metru attālumā no dzīvojamām mājām, izņemot gadījumus, kad vēja elektrostacija paredzēta dzīvojamās mājas elektroapgādei un tās jauda ir 20 kilovatu un vairāk, d) būves augstums pārsniedz 30 metrus un tā paredzēta īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai tuvāk nekā 1 kilometra attālumā no īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, izņemot dabas pieminekļu — aizsargājamo akmeņu (dižakmeņu) un aizsargājamo koku (dižkoku) — teritoriju, vai no īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai izveidota mikrolieguma.”

skaņošanā. Tehnisko noteikumu izstrādes procesā darbībām ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktajos gadījumos, kā arī, ja ir sagaidāma ietekme uz ES nozīmes biotopiem vai īpaši aizsargājamām sugām, tehnisko noteikumu sagatavošanai Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – DAP) Dienestam sniedz atzinumu par tehniskajos noteikumos ietveramajiem nosacījumiem.

- 1.5. Dienests papildus informē, ka atzinums tiek izsniegts par Smiltenes TP 3.0 redakcijas Vides pārskatu, kur ir noslēgusies Smiltenes TP 3.0 redakcijas sabiedriskā apspriešana. Savukārt, ja pēc Vides pārskata atzinuma saņemšanas plānošanas dokumentā tiek veiktas būtiskas izmaiņas, kuras atbilst Novērtējuma likuma stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijiem, tad atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 21.¹ punktam¹¹, Izstrādātāja pienākums ir informēt Dienestu.

2. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Atbilstoši likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktajam kompensējošie pasākumi ir jāparedz tādos gadījumos, ja plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) vai Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopus šajās teritorijās. Šādus kompensējošos pasākumus veic, lai nodrošinātu paredzētās darbības veikšanas vai plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmju līdzsvarošanu un teritorijas vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu.)¹². Izvērtējot Vides pārskatu plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā netiek prognozēta nozīmīga negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (t.sk. *Natura 2000* teritorijām), tādēļ kompensācijas pasākumi nav nepieciešami.

3. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Saskaņā ar Vides pārskatā sniegto informāciju plānošanas dokumentam nav identificētas būtiskas pārrobežu ietekmes. Attīstības projekti, kuriem varētu būt būtiska pārrobežu ietekme, īstenojot teritorijas plānojumu, ir pakļauti pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) procedūrai, kas tiek veikta saskaņā ar divpusējo līgumu starp Latvijas Republiku un Igaunijas Republiku. Tām darbībām, kas nav iekļautas divpusējā līguma tvērumā, bet kurām var būt būtiska pārrobežu ietekme, pārrobežu IVN piemēro kompetentā institūcija atbilstoši likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajai kārtībai.

Tāpat Vides pārskatā norādīts, ka Smiltenes novads robežojas ar Igaunijas Republikas teritoriju, līdz ar to ir nepieciešams izvērtēt pārrobežu ietekmju iespējamību un būtiskumu uz Igaunijas Republikas teritoriju. Apes pilsētas tuvumā ir noteikta jauna rūpnieciskā teritorija, kas paredzēta derīgo izrakteņu ieguvei, taču šajā gadījumā nepieciešams atzīmēt, ka visām paredzētajām darbībām, kas tiek plānotas 15 km teritorijā no valsts robežas, tiek piemērots pārrobežu IVN, kura ietvaros detalizēti izvērtē ietekmi uz vidi. Pārrobežu ietekmes novērtējumā jāņem vērā 10% applūstošās teritorijas un to pārvaldība. Smiltenes novadā esošās Gaujas upes plūsmu ietekmējošie pasākumi, piemēram, preterozijas un pretplūdu risinājumi, var radīt plūdu riskus pieguļošajās Igaunijas teritorijās. Nepieciešams ņemt vērā, ka jebkura darbība, kas var piesārņot Gauju, potenciāli var negatīvi ietekmēt ūdens kvalitāti arī Igaunijas teritorijā esošajā Gaujas baseinā.

¹¹ Noteikumu Nr. 157 21.¹ punkts: “Ja izstrādātājs pēc biroja atzinuma saņemšanas par vides pārskatu plānošanas dokumentā veic būtiskas izmaiņas, kuras atbilst likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijiem, izstrādātāja pienākums ir informēt biroju. Birojs pēc informācijas saņemšanas par izmaiņām plānošanas dokumentā lemj par vides pārskata precizēšanu, atkārtotu sabiedrības informēšanu, kā arī atzinuma izsniegšanu.”

¹² Likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 44. panta ceturtā daļa, Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 300 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” 5. nodaļa.

4. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskata 13.nodaļā ietverta informācija par Noteikumos Nr.157 noteiktajām prasībām plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Monitoringa ziņojumā rekomendēts iekļaut šādus vides aspektus raksturojošus rādītājus ar indikatoriem: 1) Virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte; 2) dzeramā ūdens kvalitāte 3) savākto atkritumu apjoms; 4) izveidoto dalītās atkritumu savākšanas punktu skaits; 5) šķiroto atkritumu apjoms (% no kopējā atkritumu daudzuma); 6) veloceļu kopgarums novadā (km); 7) centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi (%); 8) jaunizbūvēto centralizētās ūdensapgādes tīklu un kanalizācijas tīklu garums (m); 9) jaunizbūvēto siltumtrašu garums (m); 10) gaisa piesārņojuma emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem; 11) siltumnīcefekta gāzu emisijas novadā (tūkst. tonnu CO² ekvivalentos); 12) Applūstošās teritorijas, 10% varbūtība (ha); 13) īpaši aizsargājamo dabas teritoriju platība (km²); 14) mežu teritoriju platība (km²); 15) degradēto teritoriju skaits/ platība (priekšnosacījums – veikt degradēto teritoriju izpēti).

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Smiltenes TP 1. redakcijas un tās Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2025.gada 3.marta līdz 2025.gada 24.aprīlim.

Ar Smiltenes TP 1.redakcijas Vides pārskata projektu varēja iepazīties Smiltenes novada pašvaldības mājaslapā (<https://www.smiltenesnovads.lv/lv/jaunums/pazinojums-par-teritorijas-planojuma-un-vides-parskata-nodosanu-publiskai-apspriesanai>), Valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā Ģeolatvija.lv (https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_27673#nozoom).

Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 noteiktajām prasībām paziņojums par sabiedrisko apspriešanu tika ievietots Smiltenes novada pašvaldības tīmekļa vietnē (<https://www.smiltenesnovads.lv/lv/jaunums/pazinojums-par-teritorijas-planojuma-un-vides-parskata-nodosanu-publiskai-apspriesanai>) un Enerģētikas un vides aģentūras¹ tīmekļa vietnē (<https://www.eva.gov.lv/lv/jaunums/pazinojums-par-smiltenes-novada-teritorijas-planojuma-un-vides-parskata-nodosanu-publiskai-apspriesanai>).

Smiltenes TP 1. redakcijas un tās Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes tika organizētas gan klātienē, gan attālinātā formātā MS Team:

1. 2025.gada 1.aprīlī, plkst.17:30 Apes amatu mājā, Skolas iela 4, Apē; Trapenes Kultūras namā, “Bormaņi”, Trapenē; Virešu pagasta pārvaldē, “Sikšņu skola”, Vidagā; Variņu kultūras namā, Oktobra iela 13, Variņos; Launkalnes Tautas namā, Ezera iela 2A, Launkalnē.
2. 2025.gada 2.aprīlī, plkst.17.30 Gaujienas Tautas namā, “Pilskalni”, Gaujienā; Grundzāles kultūras namā, Tiltas iela 5, Grundzālē; Palsmanes kultūras namā, “Kultūras nams”, Palsmanē; Bilskas pagasta pārvaldes zālē, “Pašvaldības māja”, Bilskā; Birzuļu Tautas namā, “Birzuļu Tautas nams”, Mēros.
3. 2025.gada 3.aprīlī, plkst.17.30 Raunas Kultūras centrā, Dīķa iela 6, Raunā; Drustu Tautas namā, Palsas iela 11, Drustos; Blomes Tautas namā, Dzirnavu iela 1, Blomē.
4. 2025.gada 8.aprīlī, plkst.17.30 Kultūras centra mazajā zālē, Gaujas iela 1, Smiltēnē.

Informācija par Smiltenes TP 1. redakcijas Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas gaitu sniegta Vides pārskata 5.nodaļā “Konsultācijas un sabiedrības līdzdalība”. Sabiedriskās apspriešanas laikā netika saņemts neviens iesniegums tieši par Vides pārskatu, savukārt par Smiltenes TP saņemti 9 iesniegumi ar kuriem iespējams iepazīties (t.sk. ar sanāksmju protokoliem) Ziņojumā par teritorijas plānojuma 1. redakcijas un vides pārskata publisko apspriešanu¹³.

¹³ Pieejams https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_27673#nozoom.

Priekšlikumus un atsauksmes par Dobeles TP 1. redakcijas Vides pārskata projektu sniegušas vides un veselības institūcijas – DAP, Dienests, Veselības inspekcija.

Smiltenes TP 2. redakcijas un tās Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2025.gada 31.jūlija līdz 2025.gada 25.augustam. Ziņojumā par Smiltenes novada teritorijas plānojuma 2.0 redakcijas publiskās apspriešanas rezultātiem¹⁴ ir sniegta informācija par Smiltenes TP 2.0 redakcijas publiskās apspriešanas gaitu, Smiltenes TP 2. redakcijas materiāliem, t.sk. attiecīgās Vides pārskata redakcijas pieejamību, vides un veselības institūciju (DAP, Dienests, Veselības inspekcija) sniegtajiem priekšlikumiem vai atsauksmēm par Smiltenes TP 2. redakcijas Vides pārskata projektu.

Smiltenes TP 3. redakcijas un tās Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2025.gada 3.novembra līdz 2025.gada 24.novembrim. Ziņojumā par Smiltenes novada teritorijas plānojuma 3.0 redakcijas publiskās apspriešanas rezultātiem¹⁵ ir sniegta informācija par Smiltenes TP 3.0 redakcijas publiskās apspriešanas gaitu, Smiltenes TP 3. redakcijas materiāliem, t.sk. attiecīgās Vides pārskata redakcijas pieejamību, vides un veselības institūciju (DAP, Dienests, Veselības inspekcija) sniegtajiem priekšlikumiem vai atsauksmēm par Smiltenes TP 3. redakcijas Vides pārskata projektu.

Smiltenes TP 2.un 3.redakcijas un tās Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes tika organizētas gan klātienē, gan attālinātā formātā MS Team.

DAP 2025.gada 14.aprīlī Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (turpmāk – TAPIS) par Smiltenes TP 1.redakciju un tā Vides pārskatu sniegusi atsauksmes projekta papildināšanai un precizēšanai, kas attiecas vairāk uz teritorijas plānojumu saistībā ar saimniecisko darbību īpaši aizsargājamās teritorijās. Tāpat Pārvalde lūdza papildināt Vides pārskatu ar apakšnodaļu Invazīvo sugu izplatības teritorijas, kurā norādīt invazīvo sugu izplatību Smiltenes novadā un norādīt, ka ir nepieciešams veikt invazīvo un potenciāli invazīvo sugu apzināšanu un plānojumā paredzēt to apkarošanu. Līdz ar to Vides pārskats tika papildināts ar informāciju par invazīvajām sugām (skat. 6.3.4. nodaļu). Tika norādīts, ka, izstrādājot plānošanas dokumentus, jāņem vērā klimata aspektu “Klimata pārmaiņu pielāgošanās aspektu integrācija pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos” integrēšana novada teritorijas plānošanas dokumentos. Smiltenes novadā ir izstrādāts Smiltenes novada ilgtspējīgas enerģijas un klimata rīcības plāns, tika lūgts iekļaut informāciju Vides pārskata 3.1.tabulā, kur attiecīgi tika veiktas arī korekcijas. DAP lūdza iekļaut Paskaidrojuma rakstā informāciju par Smiltenes novadā esošajiem HES un Vides pārskatā veikt novadā esošo mazo HES, to regulējošo ūdenstilpņu baseinu ūdens līmeņu negatīvo ietekmju izvērtējumu uz bioloģisko daudzveidību, kā rezultātā Vides pārskata 6.6.nodaļa papildināta ar informāciju par mazajiem HES, bet netika veikts detalizēts mazo HES ietekmes novērtējums, jo tas ir ārpus SIVN tvēruma.

DAP 2025.gada 28.maijā TAPIS par Smiltenes TP 2.redakciju un tā Vides pārskatu un 2025.gada 28.novembrī par 3.redakciju nav sniegusi komentārus vai ierosinājumus par Vides pārskatu.

Dienests 2025.gada 22.aprīlī TAPIS sistēmā par Smiltenes TP 1.redakciju un tā Vides pārskatu sniegusi atsauksmes projekta papildināšanai un precizēšanai, kas attiecas uz teritorijas plānojuma TIAN, Grafisko daļu un aizsargjoslām. Par Smiltenes TP 2. redakciju un tā Vides pārskatu Dienests ir sniedzis atsauksmes 2025.gada 25.augustā un par 3.redakciju 2025.gada 27.novembrī, kur Dienests lūdz pārskatīt un attiecīgi labot TIAN 79. punkta otro teikumu, kā arī 82. un 85. punktus un nepieļaut jaunu daudzstāvu vai mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju būvniecību, ja ēkas netiek pieslēgtas pašvaldības centralizētajām ūdenssaimniecības sistēmām, izslēdzot jebkādas decentralizētos risinājumus šādām jaunbūvēm. Nevienā no sniegtajiem atzinumiem Dienests nav norādījis par nepieciešamību veikt labojumus vai korekcijas Vides pārskatā.

¹⁴ Pieejams https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_32027#nozoom.

¹⁵ Pieejams https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_32672#nozoom.

Veselības inspekcija 2025.gada 17.aprīļa vēstulē Nr.2.4.8.-12/48 sniegusi viedokli, ka Dobeles TP 1. redakcija un tā Vides pārskata projekts atbilst higiēnas prasībām, bet rekomendē papildināt Teritorijas plānojuma grafisko daļu ar bakterioloģiskajām aizsargjoslām ap ūdens ņemšanas vietām, kā arī iekļaut risinājumus pamesto un neapsaimniekoto urbumu, kas ir potenciāli bīstami pazemes ūdens piesārņošanas avoti, konkretizēšanai, apzināšanai un tamponēšanai. Tāpat, Veselības inspekcija 2025.gada 20.augusta vēstulē Nr.1.7.8.-1./846 norāda, ka, Smiltenes TP 2.redakciju un tā Vides pārskata projektu ir izskatījusi norādītajā tīmekļa vietnē un konstatējusi, ka Atzinumā sniegtās rekomendācijas ir ņemtas vērā, līdz ar to Inspekcija neiebilst Teritorijas plānojuma 2.0 redakcijai. Arī Veselības inspekcija 2025.gada 8.novembrī vēstulē Nr.1.7.8.-1./1152 norāda, ka, Inspekcija ir izskatījusi norādītajā tīmekļa vietnē pieejamo Teritorijas plānojuma 3.0 redakciju un konstatējusi, ka Atzinumā sniegtās rekomendācijas ir ņemtas vērā, līdz ar to Inspekcija neiebilst Teritorijas plānojuma 3.0 redakcijai.

Izvērtētā dokumentācija:

Smiltenes novada teritorijas plānojums un tā Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
2. Vides aizsardzības likums.
3. Aizsargjoslu likums.
4. Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām".
5. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" III, IV, V, VI, VII, VIII nodaļa.
6. Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Dienesta viedoklis:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Dienests konstatē:

1. **Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tajā ietverti secinājumi par vides problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem to novēršanai.**
2. **Plānošanas dokumentus īstenojot, jāņem vērā Vides pārskatā norādītās iespējamās ietekmes mazināšanai.**
3. **Plānošanas dokumentus īstenojot, jāņem vērā DAP konstatētās nepilnības Vides pārskatā un izvirzītie nosacījumi, kā arī šajā atzinumā 1.3.punktā norādītais.**
4. **Lai konstatētu Smiltenes TP īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Smiltenes novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2032. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Dienestā.**

Dienests vērš uzmanību, ka Smiltenes novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jāsaņem informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Dienesta atzinums par Vides pārskatu un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlētajā risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāsaņem un jāpublicē arī paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Atļauju pārvaldes direktore

D. Kalēja

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Terēzija Kruste, 29287303
terezija.kruste@vvd.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. SIA "ESTONIAN, LATVIAN & LITHUANIAN ENVIRONMENT, *_PRIVATE@40003374818*
2. Smiltenes novada pašvaldībai, *_DEFAULT@90009067337*,
3. Dabas aizsardzības pārvaldei, *_DEFAULT@90009099027*,
4. Veselības inspekcijai, *_DEFAULT@90002448818*.